

ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΤΟΥ Κ. ΓΙΑΝΝΗ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ

ΜΑΣΚΑΡΑΔΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΑΙ ΣΤΗΣ ΚΟΛΩΝΗΣ ΝΑ ΒΡΕΘΗΤΕ

(Ιστορία τών Κουλούμων σάβαρη και αξιοζέλαστη)

χώρους ήσαν εις πολλά μέρη. Όλα ταύτα διήρκαν έως εσπέρας, ότε το πλήθος διελόθη και έκαστος άπήλθεν εις τα ίδια, και άμα τη όρώ το ήλιου έκλεπέ τις παραδοξότατην αντίθεσιν εν Άθηναις, ότι τόν μέγαν πάταγον τής προετραίας, διεδόχη παντέλης ούγης και ηννεμία. Διαρκούντων τών Κουλούμων συνέβη τυχαίω τι άστάκτιον μεταξύ συνέλιθιμώντων πολιτών και στρατιωτών, όπερ όμως διεσκέδαθη, άνευ άπεικταίου τινος επακολούθησεν.

Άλιον παρατήρησας ήτοι ή μεγίστη συρφή τών πολιτών εις τα Κούλουμα, χωρίς ν' άσπαράξωσι δολίου άπό τας άκαιρους άποτροφοάς μιάς έρπερίδος τής έν τούτοις όλοι οι αυτακταί δεν άπόγον, αλλά με το παραπάνω έβραγον και έπιον και εφράσθησαν προς κοινή εύχαρίστησιν). Δέν έννοοσι πολλοί ότι έκδικτω άνεμιομ θρησκείας. Αι προλήψεις του λαού δεν έκλείονται άποσώμας, το τίοιούτο συνέπεται ό χρόνος, υπό τόν όρον τού ν' άνατικτασταθή έν ήττον καλον ήθισμν δι' άλλου κρείττονος και μάλλον άριστού τώ λαώ. Οι έξ ήλιότηρας κακίοντες συνθήρας τινάς τού Έλληνικού λαού, έκλεγγόνται άνδισον και τών κοινωτέρων κανόνων τής διοικήσεως τού λαού, και ζητείται ότι δεν έμυθον ποσός τι κάνιμι ό κοινός λαός αότας τας ήμέρας έν τώ μίω τών μεγαλόπλευρων τής Εύρώπης. («Αλληθεΐσα θ Φεβρ. 1866).

1871. Η κριτική επίσημη και καιά να καταργηθή τα Κούλουμα, και προβιβαίει πτώ εις μέτρα βίας. Να τί γράφις ό «Εθνικώμαζ» (5 Φεβρ. 1871):

«Ότι όμως ανήκη τήν Δευτέραν, εναντίον τών ρουθινών και απαγορευσεων τής Έκκλησίας και εναντίον τής άκόνην προσπαθείας τής άσυννομίας, απαγορεύσεως τήν χ ρ θ σ ι ν υ μ ο υ α ι κ ω ν ο ρ ο γ α ν ο ν, εινε λιαν αξιοδοκιμωτον. Απο πολλών έν τήν γίνετα χωρήσις τού έθιμου να καθαρμαζεται(!) ή πρώτη ήμέρα τής Άγιας Τεσσαρακοστής, καθ' ήσαν σχεδόν τήν Ελλάδα, εν μίθ και φρασσίκα. Καιτοι ούδένος διασεύστην ένταυθα λαβόντος χωρον, έκτός τής μικράς παρεκτροψής τών γαλακτοπωλών, ήν τινα άείωςως κατέστειλεν ή άσυννομία, ελάλιχος να παύση εις τό μέλλον και ή έορτή τών Κουλούμων, ώς έπανωε σχεδόν και ό πυροβολισμός κατά τό Άγιον Πασχα.»

Φαινόνται λοιπόν πως ή άσυννομία πήρε μέ τή βία τά νταούλια τών γαλακτώων και τής καμαριζής τας. Έτσι, Κούλουμα βοήθια υποψήσια να σταθάνουν στον κόσμο; Και σταθιναρ, και ζών άζωμια. Δέν πρέπει λοιπόν έσαι, μελαγχολικά να τελειώσασκε τήν ιστορία αυτή. Πρέπει να κριθίσουν στα πέματα τού κόσμου πός τα Κούλουμα ζώνε και βασιλεύουν. Το λόγο έδω έχει ή ποιήση, κι' αυτή θα στεγνωθή τη γιορτή με τά ποιητικά λυολόγια της. Ίσα-Ίσα ξεφυλλάσσεται τής ημεριδές τής έποχής ανακάλυψης και τόν υψηλότατο ποιητή και τό μακρότατο ποίημα τών, όλο γραμμένον έντελεριανά ήμισυ και κισώστω κόστιμα μαζί και λίγο άνάλυται. Υπογράφηκε δε βίαν ή μακαρίτης. Είχε και κάποια φλέβα τού άστειου και κωμικού, με περιπότερο πεποισε ό νοός τόν στα ψικά τ' αλήθεια. Υποθέτω λοιπόν πός, όταν ξεφύοντο το ποιητικό προσηφώνημα τόν προς τά Κούλουμα τ' Αθηναίται, θα είχε άνεχθή σε χωμάνιν από τής ψηλής κοιλώνας, όπως τότε κίμιε ό μακαριτής Τουρκάλιας ό Στυλίους; μά φορά.

Πέρα λοιπόν κι' έγω τήν άπόφαση μου και τόν γραμμένα άπό τά ψηλούμια τού στα πέξα έδω χάμοι και στα ταπεινά. Έτσι σάς χωρίζω τού προσσηφώνημά τού και σός ενχώμια με γεία και μέ γαρύ τα Κούλουμα τού χρόνου.

Π ρ ο σ φ ω ν η μ α σ τ α Κ ο υ λ ο υ μ α : «Ας έχη πολέμους ή Εύρώπη και ή Τουρκιά, μά ή Ελλάδα νάν' καλά. Όσο ζή αυτή, πάντα Έλληνες θά γεννήθ, Έλληνες με σού γιομύωντας, κι' ό κόσμος ες χαλάθ. Μην κωτάτε ποτ' δε θέλουνε ν' άκούνη τή σεβαστή κωβέρνηση, και κάνουνη άν ν' άνήλικα παιδιά. Όμως τόσα φρόνιμα θά φυλάξουν τή νησατία τους, θά κίμουν τής μετανοιούς τους, μά θά προσφύρουν και τη σαρακοσιανή θυσία τους στό Δία τόν Όλύμπιο. Γιατί, πός θέλεις ό Ρωμίος να εινε μελαγχολικός; Νά, κωτά, ό ούδανός ποτε θολώνε, ποτε μετανόσι και ξεθυμωνει. Έλα έδώ κι' έσύ, Μωδσα τού Έλικωνα, εσύ κωκώνα μου, σάν πυρσουλιά Πολιτίσσια, ποτ' ένώ μοιάζεις πρόσφορα σε παλλάδες, άρχιμαντιριθδες και δεσποτάδες, βλόσης και τά στεγιάδια και τά μύδια, τά κωντήρια με τό ρεσινατό, τίσ έληθς, τά πρόσα, τά κρημύδια. Σήμερα εινε Κούλουμα, τό θέλει ή γή κι' ο ουρανός ήμερα έημερώνει κ α θ ρ θ, κι' ό ήλιος τής Κολώνας χωριτάει...

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Τό τέλος.

ΣΤ. Η άποφασίς αυτή τού Βασιλέως συνελίχει ή Πάλληγονεία— άμα γνωστή γενομένη εκώλιμος και πολλούς έν τών σπουδαιών και άκκοκρυών άπικας βέας γάρν άραστε επεκέκτοτο τους προς τα Κούλουμα άγοντας, φιλίες τολαίσις. Όταν ό άρχων τής πολιτείας διά τού παραδείγματος άποδοκιμαεί τήσαν πράξιν, ά μωός και το ήπικρον μείπει τόν άρχοντα, άλλ' όταν ό άρχων ένδραρήν διά τής παραστάσις τού πράξιν άπρηγορεύεμιας όπο τής Έκκλησίας και τήν άθικην προβαλλούσας, τότε το ήπικρον πρής πέραν τών έκασιμώγων, δεν κρατείται, άλλα βαινει τάχις τού προς τό τέμια τής κακιας και τής διαφθοράς.

Και τα Κούλουμα τού έτους τούτου δεν θά ένγινοντο ίσως όπως ένέγοντο, εάν ήτε έκκλησιαστική και πολιτική αρχή έκώλιον διά τού λόγου και τών συμβουλών από τινων ήμερών τήν συνθήσαν ταυτήν, άποδεικνύοντες εις τόν λαόν τό έπισημον αόθη. Το πράγμα δεν εινε δουκωλον, εκώλικς εκκρίσθη και ή αμείβια αόθη, ως έκπεράσθη και ή τών παραδοκωσιών κατά τας ήμέρας τού Πασχα(ι). Ξέ ης πολλά δύστυχημια έλαστε συνέβαινον ένταυθα.

Έκφράζοντες τήν χάραν ήμων διά το γέσηνον παράδειγμα τού Βασιλέως, εύχόμεθα ίνα μη επαναληφθή πλέον ή συνθήσια κήτιν (ΑΠ Δ τ, γ, ε υ σ τ, α, β, 3 Μαρτίου 1864).

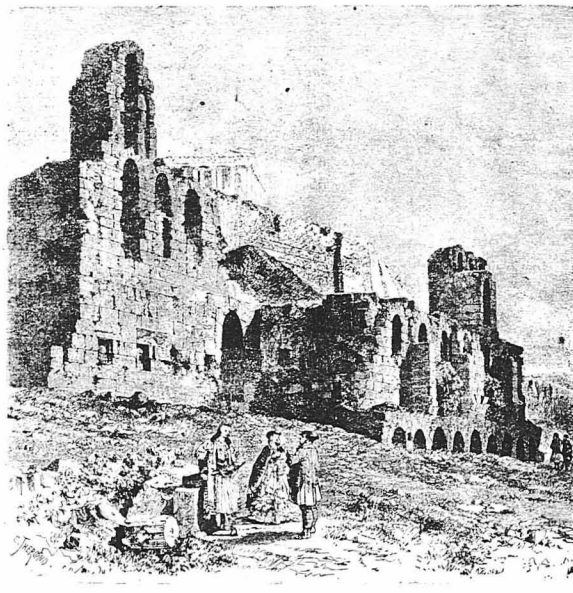
Νο ήμων τι γράφις για τά Κούλουμα ένας Έθνος πεφιμητής:

1865. «Ένα πανηγύρι ποδ, κατά τό φαινόμενον, έχει είθολογική καταγωγή, άκμαίζει άκόμα στην Άθήνα, άν και κάθε χρόνο τό άνθημερική ό Μήροσ πολιτης. Δένε πός ή γιορτή αυτή εν τών λαόν τών άρχαιων Διονυσίων, τά όποία, καθώς εινε γνωστό, διατηρηθήσαν ίσως εν τή 100ετηριδα. Γι' αυτό τό λόγο, και μ' όλο τό χριστιανικό σημερινό τής χαρακτηρη, ή Έλληνική Έκκλησία κατατάχει άρχια τού πανηγύρι αυτό. Καμία όμως καταδότην δεν ώφέλησε ως τόσα. Η κατώτερη τάξη τού λαού πλημυργεί άπο πύλο προτ ή τήν πλατεία τού Ναού και τά πιαχώρα. Έκεί διασκαδίζων σε παρής με τόν πόλ ήσχο και ήμερο τροπό. Όταν ό καιρός εινε ώραιος, ή έντυπωση εινε γραφική και μοναδική. Η σκηνή μοιάζει με μία τεραστία ανθήσθηον άπό π κ ν ι κ, όλους ντεκόνους με τά καλά τους, και όπου εν κωτάζης, τό θέμια εινε ώγαίο όσα ποιοεί τά φαντασθής. Κατά τής 2 τό άπόγεμιο οι καλύτες έχοντιν πεζοί ή με άνάγια και αιμιούν με τό πλήθος. Άλλα χρονία οι βασιλείς ώφριταν να έπισκεφθηον τό πανηγύρι. Στους χρονούς σπανίως λαϊκόων μέρσι οι γυναίκες. Αλλά όποσώδηποτε φαινετα ή γιορτή πός ξεπόνητη και οι «γεροντοτροσι» φρονόδν ότι πέσσα πτω ή δοξα τής. Η άκμή τής έπισει στα 1844, μετά τό Σύνταγμα τής 3 Σεπτεμβριου 1843, όταν ό Καλλίγορής προσφερε τραπέζις ενεί στο Βασιλέα και τη Βασίλισσα. Οι ώραιούς και βαρείς φορεσιές χάνονται κάθε χρόνο και άφίνων τόν τόπο τους στής γαλλικής μόδες, ποδ τόσα στέκουν άρχιμα στο Έλληνικό παρίστημα, άνδρικό και γυναικείο. Καθως γραφουν οι ήφημεριδες, άκόμη και ή βασιλική αξιοποσηα άποταρσήχηκε άπο τό θέμια τούτο. Βεβαιώνουν ότι τήν τελευταία φορά ό Βασιλέας Γεώργιος έκανε μία έκδρομή έξεπιγηδες στό Πεντελίκον για να άποφύγη τά Κούλουμα.» (Wyse, An excursion in the Peloponnese, London 1865, B', σ. 101, σημ.1).

Γιά τά Κούλουμα τού 1866, γράφει ή ήφημερις «Αθήνας» τά παρακάτω:

1866: «Χθες άπό τής πρώας ό λαός τών Άθηνών, παντός γένους, πάσης ηλικίας και πάσης τάξεως, έσπευσαν προς τάς Στήλας τού Όλύμπιου Διός, όπου, κατά τά έδώστα, τελοκίταν τήν Κάθαρον Δευτέραν τας λεγόμενα Κούλουμα. Εινε παράδοσον ότι έφ έφ έτος ή συρρφή τού λαού π ρ ο σ φ ω ν η μ ο τ ε ρ ο σ τ ώ ν π ρ ο ε λ λ η δ ο ν τ ο υ έ τ ο υ. Δέν έλειπαν από τής εόρθιας ταύτης και πρόσβιας, και πλείστοι άλλοι έξενι. Μετά μεσημύριαν, μάλιστα είνε καταληρθή όλα τά περί τόν ναόν τού Όλύμπιου Διός μέρσι εις ίκανήν άπόστασιν.

Διαφορά έτελέθησαν προς εύθυμίαν τού λαού. Χοροί και μουσική έγ-

Τό Θέατρο τού Ηρώδου τού Αττικού, κατά τας άρχάς τού παρελθόντος αιώνας. (Εικών έννομου Περιηγητού)